

LA PIONERA DE LA RADIODIFUSIÓ ANDORRANA

La primera 'mademoiselle Aquí'

EL PERIÒDIC parla amb Maria Escrihuella, la locutora que l'abril del 1940 va reinaugurar les emissions de Radio Andorra. Va ser la primera a pronunciar la cèlebre sintonia que després popularitzaria Victoria Zorzano

ANDRÉS LUENGO*
BADALONA

3 d'abril del 1940. A l'edifici de Radio Andorra, a Encamp, hi ha un moviment inusitat. Entre les autoritats presents hi figuren el conseller Picart i també Jacques Trémoulet, el rei de la radiodifusió francesa i gran patró de l'emissora. És un dia gran, memorable: Radio Andorra és a punt de tornar a la vida després que les emissions experimentals, inaugurades el 7 d'agost del 1939, es tallsin inopinadament a final d'aquell mateix mes, quan l'esclat de la Segona Guerra Mundial era ja imminent. Però avancem uns mesos i tornem al 3 d'abril del 1940. De sobte es fa el silenci, sona un cop de gong i una veu femenina pronuncia una sintonia que es convertirà en història.

LA PRIMERA VEGADA

Sona un gong i una veu femenina pronuncia per primera vegada la sintonia: 'Aquí Radio Andorra'

CANVI A L'ESCALAFÓ

S'ha atribuït sempre a Victoria Zorzano, però la primera veu de Radio Andorra va ser Maria Escrihuella

EL FITXATGE

«El senyor Puiggròs venia sovint a Radio Badalona. Un dia va i em diu: '¿Per què no ve vostè a Andorra?'»

ca: Aquí Radio Andorra, emissa del Principado de Andorra. No és només una sintonia. És també una llegenda destinada a clavar-se en la memòria col·lectiva de milions de radiooients de tot el món i que perdurarà fins a l'emmudiment definitiu de l'estació, ordenat pel Consell General i executat gairebé *manu militari* el 9 d'abril del 1981. Tradicionalment s'havia atribuït a Victoria Zorzano, la celeberrima *speakerine* dels anys 40, l'honor d'aquell primer *Aquí, Radio Andorra*. Però no va ser la veu de Zorzano, sinó la de la locutora catalana Maria Escrihuella (Badalona, 1916), la que va llançar per primera vegada a l'èter la històrica sintonia. Ho recorda com si fos ahir: «Van venir tots els consellers i es va fer una

ARXIU MARIA ESCRIBUELA

►► Abril del 1940 ► Maria Escrihuella posa a l'exterior de l'edifici de Radio Andorra, a Encamp.

gran festa. A mi m'acabaven de portar el dia abans de Badalona. Em van plantar davant del micròfon -crec que l'estudi, una taula molt senzilla, era la torre de l'edifici- i em van fer dir la sintonia. Ja la devien tenir preparada, és clar. Al meu costat hi tenia *monsieur Edmond Abouly*, que venia de Radio Toulouse i que d'havia d'encarregar de les emissions en francès: *Aquí Radio Andorra, emissa del Principado de Andorra. ¡Ja hi vam ser!*. Escrihuella va anar a espetar a Andorra en el moment just de reinaugurar-se l'emissora d'una forma més aviat rocambolesca: l'abril del 1939, i sense cap experiència prèvia, s'havia incorporat a l'equip que va rellançar Radio Badalona, just després de la Guerra Civil espanyola. Aquell mateix agost, i a través del seu home de confiança, Estanislau Puiggròs, Trémoulet va convertir-se en copropietari de l'estació badalonina. «El senyor Puiggròs venia sovint i un dia va dir que necessitaven una locutora per a Andorra. Em va mirar i va etzibir: '¿Per què no ve vostè, senyora Maria?' Val a dir que

aleshores jo estava promesa i que, com qui diu, no havia sortit mai de casa. Davant les reticències de la mare, el meu futur marit va dir que no se'm menjarien pas, a Andorra, i em vaig llançar a l'aventura. Tot va anar molt ràpid: potser va ser l'endemà mateix que el senyor Puiggròs em va venir a buscar amb el seu auto i em va portar cap a Andorra. Em van instal·lar a l'hotel Modern, d'Escaldes. I de seguida em vaig veure a Encamp, davant del micròfon i aquella gentada...».

Un mes, prorrogable

Segons l'acord amb Puiggròs, l'aventura andorrana d'Escrihuella s'havia d'allargar un mes. Expirat aquest primer termini, se li va proposar d'anar renovant cada tres mesos. Ella no s'hi va avenir: «Estava promesa, i l'únic que pensava era a tornar a casa», diu i va ser aleshores quan li van posar una noia perquè la formés i la pogués acabar substituint. Era Victoria Zorzano, que tampoc no tenia -recorda Escrihuella- cap experiència davant d'un micròfon. El relleu es va produir a mitjan 1940, en una data que la locutora no encerta a precisar. Zorzano va heretar aleshores no només el micròfon, sinó també la cantarella de l'*Aquí Radio Andorra*, «que calia dir mig rient, perquè si no, no funcionava»: «Ens vam acabar fent amigues, però ella no ho acabava de veure-ho clar, que jo marxava, i devia tenir un corcò que m'ho acabés repensant perquè de tant en tant em deia: '¿Segur, que te'n vas?». No anava tan desencaminada. Zorzano: «Em va dir que si m'ho

repensava, que sempre tindria un lloc a Radio Andorra. Així que un dia vam pujar amb el meu promès i vam anar a veure al doctor Picart. Li vam proposar que si li feien un lloc com a cap de programes, podríem venir tots dos i quedar-nos a Andorra. Però no hi va haver manera: '¿No veu que al cap de dos dies n'estarien tips, d'Andorra? ¿I que el seu marit té una carrera musical per davant? S'ha de dir que en aquell moment, érem al 1940, a tot Andorra la Vella potser hi havia dues botigues...».

L'aparició, després de decennis de silenci, de Maria Escrihuella, aporta llum sobre alguns dels misteris de la primeríssima etapa de Radio Andorra: ¿quina n'era la programació? ¿En quines llengües s'hi parlava? Segons la locutora, durant els primers mesos

DO DE LLENGÜES

Algunes emissions eren en català; a sintonia feia: 'Aquí Radio Andorra, emissora de les valls d'Andorra'

SENSE PRÒRROGA

L'aventura andorrana era per un mes; li van proposar de renovar però va dir que no: tenia el promès a Badalona

CONTINGUTS PIONERS

Els primers mesos Radio Andorra emetia només publicitat i discos dedicats, així com bans oficials

dos d'emissions Radio Andorra es va limitar a emetre publicitat -l'Anís l'Andorrana era una de les marques que a l'època feien furor- i als tradicionals discos dedicats: «*A nuestro querido padre, en el día de su santo...*», recita Escrihuella. Fórmula importada de Radio Badalona, on Puiggròs en va comprovar l'èxit popular. També s'hi radiaven bans institucionals. I la sorpresa salta quan la locutora creu recordar que les emissions es feien regularment en català. De fet, fins i tot recita de forma espontània la versió catalana de la cèlebre sintonia: «*Aquí Rádio Andorra, emissora de les Valls d'Andorra*». El que no hi havia eren notícies -tot un signe d'identitat de l'estació que va perdurar tota la seva història- ni programes diferenciats

